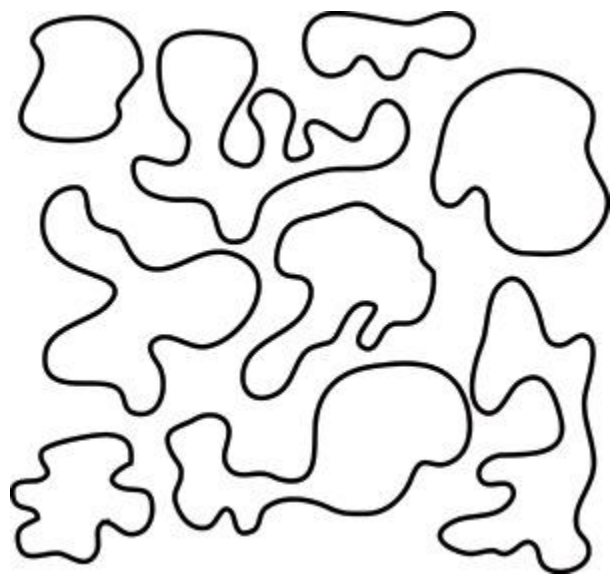

ЧАС_10– Комуникација емоцијама

Трајање	1h
Материјал	За сваког ученика : <ul style="list-style-type: none">• Радни листови 19 и 20• Маказе
Циљеви	<ul style="list-style-type: none">• Размислити о емоцијама и њиховој функцији на нивоу индивидуе и на нивоу групе• Рад на изражавању емоција• Коришћење и обogaћење речника у вези емоција
Радне компетенције	<ul style="list-style-type: none">• Практиковање истраживачког приступа : посматрање, постављање питања• Јасно усмено изражавање уз коришћење одговарајућег речника• Размена мишљења, постављање питања, доказ свог тврђења или става• Демонстрирати критички став у односу на информацију и њен начин третмана• Користити информатичка средства комуникације• Исказати своје емоције и своје предности
Кључне речи	<ul style="list-style-type: none">• Љутња, комуникација, гађење, емоција, радост, страх, изненађење, туга

Час омогућује ученицима да размисле о мозгу као органу емоција, као што је то било приказано на уводном часу. Мозак је тај који нам омогућује да осетимо наше емоције, а и омогућује нам да их искажемо, и схватимо емоције других.

Полазна ситуација

Наставник на табли црта „облике без облика“. Предлаже : „*посматрајте ове облике. Шта би требало урадити, по вашем мишљењу, да се појави неки изглед?*“ Ученици дају своје

претпоставке који укључују „нацртајте очи“, „уста“ а можда и „нос“, чак и када то није неопходно за појаву неког изгледа на цртежу. Наставник позива неколико ученика да нацртају тачке или кругове међу датим облицима, да би представили очи, уста. Запажа се да је довољно мало потеза да би се помолио неки познат изглед у оквиру „форме без форме“. Прецизира свој савет тражећи од ученика да нацртају уста тако да различити „ликови“ исказују најразличитије могуће изразе. Ученици, постепеним допуњавањем цртежа, долазе до могућности да дискутују о изразима који се појављују, посебно емоцијама. Именују их, а наставник, на табли, прави њихову листу коју поставља поред цртежа. Неки ученици могу и да потсете да изглед не исказује само емоције, него и расположење попут намргођености, или здравствено стање попут грознице.

Активност : читање и комуникација емоција захваљујући изразу лица

Наставник предлаже да се сазна нешто више о емоцијама. Сваком ученику даје примерак [Радног листа 19](#) где су представљени делови израза. Тражи од ученика да : „*посматрају ту колекцију очију и уста*“. Затим и да *кажу шта сваки од ових елемената, по њиховом мишљењу, исказује?*“ Да ли је тешко препознати неку емоцију само на основу посматрања очију? само на основу посматрања уста ?“ Ученици дебатују, подвалчећи да је вероватно лакше идентификовати емоцију полазећи од неких елемената, а опет теже полазећи од неких других елемената.

У другом делу часа наставник даје сваком ученику примерак [Радног листа 20](#) који представља комплетне изразе емоција на лицу. Позива ученике да именује емоције које виде и да мимком својим лицем сами прикажу : бес, гађење, страх, изненађење, радост , тугу. Затим пита, да ли се исказивањем неке емоције модификује само израз лица или долази и до учљивих промена код тела. Ученици би могли да одговоре да, на пример, страх потискујемо стављањем руку на очи. Коначно, наставни предлаже ученицима да са [Радног листа 19](#) исеку делове лица (очи и уста), и да их, затим, поставе на емоционалне изразе лица с радног листа 20. На тај начин ће добити нове комбинације. Пита : „*да ли вам нови изрази лица изгледају тако да исказују природно емоције или су вам, можда, неки изрази врло необични? да ли сте већ опазили те који вам изгледају чудно ? да ли би могли да их мимиком прикажете ?*“

На пример, могао би да тражи од ученика да покушају мимикрију лица код кога су очи тужне а уста весела, или још теже, веселе очи а уста тужна. Ученици ће постати свесни чињенице да оно што је могуће реализовати монтажом слике, не мора, сасвим сигурно, бити и реално.

Fiche 20

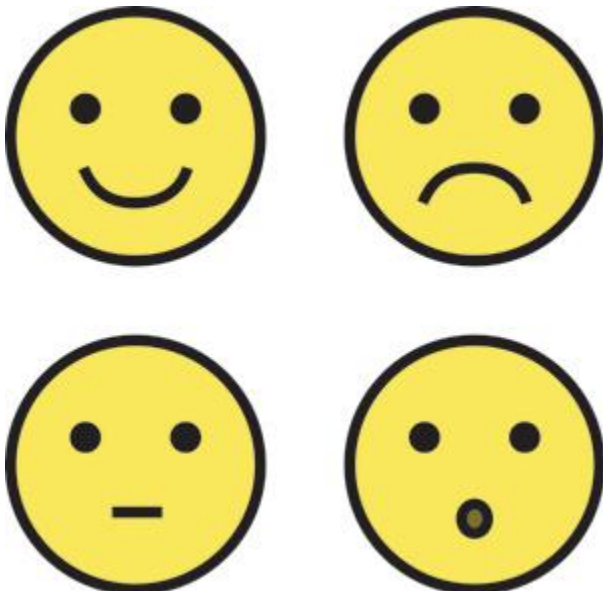

Fiche 19

Прикупљање резултата експеримента, дебата

Наставник, у светлу ових рефлексија, покреће дебату око улоге емоција у комуникацијама. Одељењу се може поставити питање : „*чему, по вашем мишљењу, може послужити исказивање емоција ?*“ Дебата се покреће : „*да ли моја породица и моји пријатељи могу, када ме погледају, сазнати да ли сам тужан ? ако могу, да ли ће им то помоћи да нађу начин да ме утеше ?*“. Према томе, могла би да се појави идеја да нам, уствари, исказивање наших емоција омогућује да комуницирамо с другима, односно да користимо облик комуникације без речи.

Наставник, затим, може да постави питање да ли је могуће идентификовати нечије емоције а да га не видимо. Неки ученици ће поменути телефон („глас нам даје неке индиције, али нас може и преварити“). Ту се може ићи и даље, постављањем питања шта се дешава када нисмо у могућности неког ни да чујемо, него комуницирамо „аутоматским репндером“ или пишући

поруке на мобилном телефону. Дебата се наставља. Ако то не уради одељење, онда може наставни да пита : „да ли су вам, ипак, познати начини одавања ваших емоција при употреби оваквих комуникација ?“ Овде се пружа прилика да се помене улога „осмеха“, које ученици могу да нацртају на својим свескама. Наставник их може питати да ли коришћење оваквих, поједностављених, порука може бити довољно да се саопшти све оно што можемо да осећамо.

За ученике узраста 9-11 година

Деци овог узраста је могуће поставити и следеће питање : „ да ли лакше подносим нечији бол ако га не видим, ако не видим његову патњу ? да ли на интернету (при чатовању на друштвеним мрежама), видимо израз лица неког ко се руга, ко вређа, ко напада ?“ Ученици током дебате наводе примере попут „виђење емоција на нечијем лицу ми наговештава да сам га повредио, и то ми омогућује да се зауставим“, „на интернету је теже сазнати колико сам увреде нанео неком“. То је и прилика да се одељење подстакне да размисли о питању узнемиравања, задиркивања на интернету („bullisme“).

Педагошка напомена

Аутистична деца немају интересовања ни за израз лица ни за поглед. За њих овај час може да буде неинтересантан. Ако такво дете постоји у одељењу, онда би наставник требало да му омогући да дискутује у оквиру војих могућности.

Закључак, забелешке

Одељење приказује добијене резултате и заједнички извлачи закључак који се пише на табли и у експерименталне свеске. На пример : „Емоције се, пре свега, исказују изразма лица. Израз лица нам омогућује да разумемо емоције других. Када пак израз лица није видљив, можемо користити друге индиције, попут гласа.“

„На интернету не видимо изразе лица људи с којим смо у контакту па је зато веома тешко да препознамо њихове емоције.“

Допринос „Повељи за боље коришћење екрана“

На крају овог часа одељење пише заједничку препоруку коју додаје „Повељи за боље коришћење екрана“ и дописује на постеру који виси на зиду у одељењу још од уводног часа. На пример : „Када комуницирамо посредством екрана, постоји знанто већи ризик да неког увредимо јер не видимо његове емоције, зато је потребно да размислимо о начину на који се обраћамо другима.“